

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

KÖZÉPSZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2014. január 18.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
E-mail	
Tanárok neve	
Pontszám	

**STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ**

Fontos tudnivalók!

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk. A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor kaphat, ha minden részkérdésre válaszolt.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapon kell rögzítenie. Piszkozatot pótlapon készíthet.

Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Munkájához sok sikert kívánunk!

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (10·2=20 pont)

20 pont	
---------	--

Egy-egy állítás teljessé tételéhez több válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részgazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1. Egy termék fogyasztását növelve a teljes haszon

- a) minden esetben növekszik.
- b) eleinte csökken, majd növekszik.
- c) először nő, majd csökken.
- d) alacsony fogyasztás mellett negatív, mikor a fogyasztó jóllakott akkor megy át pozitívba a függvény.

2. Az alábbiak közül melyik nem befolyásolja a Leves Kft. levesei iránti keresletet?

- a) A levesek árának növekedése.
- b) A levesbe való sajt árának változása (nélküle elég unalmas a leves).
- c) A leves dobozainak árának változása.
- d) Mindegyik befolyásolja a híres leves keresletét.

3. Zita közömbösségi görbéi:

- a) metszhetik egymást.
- b) érinthetik egymást.
- c) negatív meredekségűek (ha jól viselkedő görbékről van szó).
- d) egyik állítás sem igaz.

4. Lackó vállalatának célja lehet:

- a) innováció.
- b) terjeszkedés, növekedés.
- c) nyereségesség.
- d) a fentiek közül bármelyik.

5. Az alábbiak közül NEM az árbevétellel egyenlő?

- a) Számviteli költség + számviteli profit.
- b) Explicit költség + normál profit.
- c) Gazdasági költség+ gazdasági profit.
- d) Explicit költség + elszámolható implicit költség +számviteli profit.

6. Tökéletesen versenyző vállalat esetén:

- a) $P=MR=MC$.
- b) az ár külső adottság.
- c) a vállalat hosszú távon nem realizál gazdasági profitot.
- d) mindegyik állítás helyes.

7. A részvény:

- a) hozama az osztalék.
- b) határidős.
- c) nem jár semmiféle kockázattal.
- d) kibocsátója lehet egy Kft is.

8. Ha az $MC > MSC$ akkor

- a) $MU < MSB$.
- b) $MU > MSB$.
- c) biztos, hogy épp társadalmi optimumban termel a vállalat.
- d) egyik sem a fentiek közül.

9. A következő fogyasztási cikkek közül tiszta közjószág

- a) egy zacskó chips
- b) internet
- c) utcai világítás
- d) könyvtári könyv

10. Egy jószág jövedelemrugalmassága azt fejezi ki, hogy

- a) mennyi az 1 Ft-ra jutó hasznosság
- b) 1 % jövedelemváltozás miként változtatja a keresett mennyiséget
- c) 1 % árváltozás miként változtatja a keresletet
- d) mennyi az 1 % jövedelemváltozásra jutó hasznosságváltozás

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok

1. Igaz-hamis állítások (6·2=12 pont)

12 pont	
---------	--

*Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezze döntését! Áthúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA KELL! Minden helyes indoklás 1 pontot ér.*

1. Az előnykiegyenlítődés elve alapján akkor fogyaszt optimálisan a fogyasztó, ha a termékeket addig cseréljük, amíg a nyert haszon meghaladja a feláldozott hasznot.

2 pont	
--------	--

2. Tökéletes verseny esetén a vállalat az alábbi feltétel esetén maximalizálja a profitját: $MC=MR=P$.

2 pont	
--------	--

3. Magas jövedelemnél, egy adott bér fölött, a munkavállaló újabb béremelés hatására biztosan tovább növeli a munkakínálatát.

2 pont	
--------	--

4. A földjáradék szinonimája a föld bérleti díjának.

2 pont	
---------------	--

5. A redistribúció csökkenti a jövedelmek koncentráltóságát.

2 pont	
---------------	--

6. Az externáliák kezelésére elegendő a piaci mechanizmus.

2 pont	
---------------	--

2. Definíciók (2·4=8 pont)

8 pont	
---------------	--

Írja le röviden, 2-4 sorban a felsorolt fogalmak illetve gazdasági jelenségek meghatározását vagy értelmezését!

A) Teljes bevétel:

B) Gossen I. törvénye:

C) Implicit költség:

D) Termelési függvény:

3. Kifejtő kérdés (2+2+2+2=8 pont)

8 pont	
---------------	--

Írjon szöveges választ, amelyben megnevezi vagy felsorolja, és részletesen ismerteti a legfontosabb összefüggéseket! Munkája során törekedjen a világos és áttekinthető közlésre! A mondanivaló jellege szerint tagolja vagy csoportosítsa és emelje ki a legfontosabb gondolatokat! Ha szükségesnek tartja, írhat fel a képleteket, vagy készíthet grafikus ábrákat is!

Mutassa be monopólium esetén a piacot! Miben jelenik meg a fogyasztói többlet? Készítsen ábrát, és magyarázza meg, miért káros jóléti szempontból a monopólium a gazdaságra!

4. Kiegészítés (6 • 1 pont)

6 pont	
---------------	--

*A tanult összefüggések ismeretében egészítse ki a hiányzó részeket úgy, hogy a mondat igaz legyen! A kitöltésnél vegye figyelembe, hogy az egyes mondatok egymástól függetlenek, tehát az összefüggést az előző sor(ok) nem befolyásolják! Egészítse ki a mondatokat a változást jellemző kifejezések (**kisebb, nagyobb, kevesebb, több, csökken, nő**) felhasználásával helyes állításokká!*

1. Ha a piacon túlkereslet alakul ki, akkor a keresett mennyiség a kínált mennyiségnél/-gel.
2. Túl kínálat esetén a keresett mennyiség – az egyensúlyhoz képest -
3. Ha a keresleti függvény minden egyes mennyiség mellett kétszeresére nő, akkor a Y tengelymetszet.....
4. Ha a keresleti függvény minden egyes ár mellett 50 egységgel csökken, akkor az új egyensúlyi mennyiség.....
5. Ha egy jószág kereslete rugalmatlan, akkor az megmutatja, hogyha a jószág ára 1 %-ot változik, akkor a keresett mennyiség..... mint 1 %-ot változik.
6. Ha X és Y termék kiegészítő termékek, és ha X ára növekszik, akkor az Y-ből fogyasztott mennyiség , mint korábban/korábbival.

5. Elemző, értékelő feladatok (6 • 1 pont)

6 pont	
---------------	--

Az alábbiakban egy bizonyos piaci esemény hatásait kell értékelnie. A megoldás során szöveges választ kell írnia a kipontozott részekhez, vagy meg kell jelölnie a felsorolt lehetőségek közül a megfelelő választ.

A Közgáz szekció remek baráti közössége Karácsony és Szilveszter között elutazott egy eldugott kis erdei falucskába, hogy együtt, nyugalomban készülhessenek fel a maradék egyetemi vizsgákra.

A tanulás és pihenés remek hangulatban telt, azonban azzal nem számoltak, hogy itt a világ végén is sok külső hatás éri majd őket.

A külső tényezők a következők voltak:

1. Szomszédjukban egy öreg mamika éldegélt, aki mézeskalács – sütődét üzemeltetett. Minden reggel finom illatok szivárogtak a Közgáz szekció háza felé, amit a szekciótagek nagyon élveztek.
2. A falu végén volt egy kis falusi kocsmá is. Éjszakánként a vendégek az elfogyasztott sörmennyiségtől felbátorodva, fülsiketítő énekszóval búcsúztatták az estét. Ettől a minden szekciótagnak rémálmai támadtak.
3. A falunak volt egy barátságos parkja is, aminek közepén kovácsoltvas padok álltak. A padokon a szekción kívül az egész falu örömmel pihengetett.
 - A. Pozitív externália.
 - B. Negatív externália.
 - C. Szabad jószág.
 - D. Vegyes jószág.

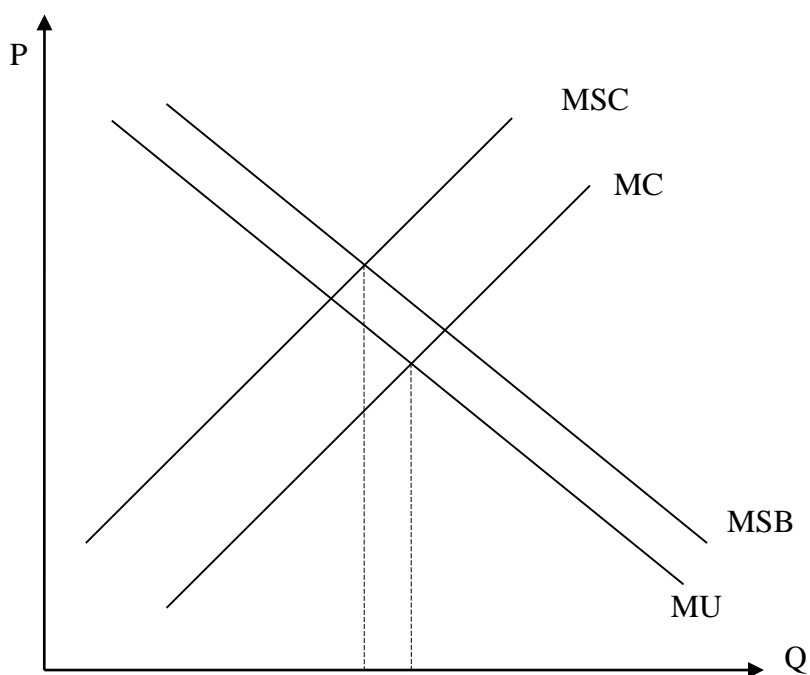
	I.	II.	III.
Esemény	1. A mézeskalács illat:	2. A kocsmái hangoskodás:	3. A parki padok:
Fogalom betűjele			

A faluhoz közel egy aranybánya üzemelt, ami jelentős externáliát jelent a falu lakóinak, mind pozitívat, mind negatívat.

Értékelje az externális hatásokat! Egészítse ki a mondatokat helyes állítással!

$Q_{\text{piaci}} = 400$, a $Q_{\text{társadalmi}} = 350$

1. Összességében extern hatás érvényesül, tehát a piacilag optimális termelési mennyiség, mint a társadalmilag optimális termelési mennyiség.
2. Ebben az esetben az önkormányzat teheti belsővé az extern hatást.
3. Az államnak ezt a feladatát, amiben az externáliák kezelésével is foglalkozik funkciónak hívjuk.

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, és/vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő rész kérdés sorszámaival! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítse a feladatlapon!

6. feladat (7+2+2+1=12 pont)

12 pont	
----------------	--

A RékaClockWorks nevű vállalat órákat gyárt. Segítsen Rékának a költségeit megállapítani a táblázat kitöltésével! (ezer Ft)

Q	FC	VC	TC	MC	AFC	AVC	AC
0							
1		30					
2			550				
3						19,3	
4							143
5		100					
6				45			
7							101
8						37,5	
9				127			
10	500						110

- Töltse ki a táblázatot! (A kitöltésnél egy tizedesjegyre adja meg a kerekítést!)
- A vállalat tökéletesen versenyző iparágban tevékenykedik, ahol az ár 173 e Ft. Mennyit termel az RékaClockWorks, ha racionálisan viselkedik, azaz profitot maximalizál?
- Mennyi a RékaClockWorks profitja 173 e Ft-os ár mellett?
- Réka fantasztikus üzletpolitikája elérte célját és kiszorította versenytársait a piacról, így monopolhelyzetbe került. A határbevétel 8 eFt, mekkora most az új kínált mennyiség?

A 6. feladat megoldásának folytatása.

7. feladat (2+4+2=8 pont)

8 pont	
---------------	--

Áron mindennapi tevékenysége közben egy furcsa italnak a keverékét szokta szürcsölgetni, mivel fontos a sok folyadék bevitel. Ezen ital nem más, mint az áfonyás energital, amely áfonyaszörpből (x) és energitalból (y) készül.

Áron hasznossági függvényét az $U = x \cdot y$ egyenlet írja le, az áfonyás energital optimális fogyasztása 1152 egység hasznosságot okoz neki. Emellett tudjuk, hogy egy energital 200 Ft, míg 1cl áfonyaszörp 100 Ft.

Áron jól fizető állásában elvégzett nagyszerű munkájáért naponta 9600 Ft-ot kap, amit teljes egészében kedvenc italára költ.

- a) Írja fel a költségvetési egyenes egyenletét!
- b) Mennyi áfonyás energitalt fogyaszt Áron?
- c) Ábrázolja koordináta-rendszerben a költségvetési egyenest és az optimumhoz tartozó közömbösségi görbét is!

A 7. feladat megoldásának folytatása.

8. feladat (6+3+2 =11 pont)

11 pont

Zita a KG szekció bájos harmadéves lánya a félévet egy messzi holland városkában, Maastrichtban tölti. Ösztöndíjként 400€-t kap havonta, azonban ebből jelentős összeget, 300 €-t kell a kollégiumra kipengetnie. A maradék zsebpénzét anyukája még kipótolja otthon további 4500Ft-tal, hogy Zitunak ne kopjon fel az álla.

Zitu az így maradt zsebpénzéből leugrott mindent beszerezni, amire ebben a hónapban szüksége lesz. Kosarába különféle instant hamik (10 db-os kiszerelésben, egyforma áron), buszjegyek, és üdítők kerülnek.

Határozza meg Zitus optimális választását, ha tudjuk, hogy a hamik egy kiszerelése 20€-ba, egy buszjegy tömb 25€-ba és egy karton üdítő 10€-ba kerül.

Zita a zsebpénzét teljes egészében elkölti. Az euró árfolyama 300Ft.

Q	TU _ü	MU _ü	MU/P _ü	TU _{bj}	MU _{bj}	MU/P _{bj}	TU _h	MU _h	MU/P _h
0	0			0			0		
1	125			375			200		
2	225			700			340		
3	300			950			460		
4	360			1150			560		
5	400			1300			620		
6	430			1400			640		
7	440			1475			580		
8	435			1500			480		
9	410			1450			200		

a) Töltse ki a táblázatot!

b) Mennyit vásárol Zitus az adott termékekből, ha optimálisan szeretné elkölteni a jövedelmét?

Zitus nagyon jól tanult, ezért ösztöndíját megemelték 100 €-val, anyukája változatlan összeget utalt neki. A megemelkedett zsebpénzével már 5 tömb buszjegyet vásárol, hogy a hidegben ne biciklivel kelljen iskolába utaznia.

c) Állapítsa meg a megfelelő rugalmassági mutatóval, hogy a buszjegy milyen termék Zitusa számára!

A 8. feladat megoldásának folytatása.

9. feladat (5+4=9 pont)

9 pont	
---------------	--

A Közgáz szekció szeretne karácsonyi vásárt szervezni, ahol fő termékként sütit árulnának. Ezért fel is kérték Lillát, az aranykezű cukrászt, hogy készítse el az édességeket. Lillus sajnos egyedül nem tudja előállítani az előzetesen megrendelt mennyiséget, ezért elhatározta, hogy segítséget kér, óránként 450 Ft-ért alkalmazná az embereket. Lillus kiszámolta, hogyha „L” segítőtje lenne, akkor $Q = L^3 - 20L^2 + 120L$ darab sütit tudnának sütni. A süti sütés határterméke: $MPL = 3L^2 - 40L + 120$. Tudjuk a fogyasztókról, hogy a sütit 150 Ft-ért tudják megvásárolni.

- a) Hány segítő kézre van szüksége Lillának, ha tökéletes verseny van a piacon?
- b) Mennyi profitja lesz a sütikből a Közgáz szekciónak, ha a süti sütésnél 10 000Ft fixköltség merül fel?

A 9. feladat megoldásának folytatása.

Témakör	Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám	Témakör maximális pontszáma	Témakör elért pontszáma
Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok	Feleletválasztás 1–10.	20		20	
Szöveges (kifejtendő) feladatok	1. Igaz-hamis állítások	12		40	
	2. Definíciók	8			
	3. Kifejtős	8			
	4. Kiegészítő	6			
	5. Elemző, értékelő feladat	6			
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok	6. Feladat	12		40	
	7. Feladat	8			
	8. Feladat	11			
	9. Feladat	9			
A próbaérettségi pontszáma:				100	

Javító tanár